

Sportaanbod voor het onderwijs

Een passend sportaanbod door *schoolactieve verenigingen*

Om meer jongeren te laten sporten en bewegen is een goede samenwerking tussen sport en onderwijs essentieel. Naast meer scholen die zich in steeds grotere mate gaan verbinden met het buitenschoolse sporten en bewegen zullen verenigingen ondersteund moeten worden om zich daadwerkelijk structureel te gaan verbinden met het onderwijs. NOC*NSF stimuleert hier een zeventiental bonden en indirect hun verenigingen in. Kortom een breedtesportambitie op Olympisch niveau! Door: Jorg Radstake

In het eerste deel van dit artikel zal met name ingegaan worden op de (algemene) doelstellingen van het project alvorens in het tweede deel steeds meer inzicht te geven in de concrete ondersteuningsplannen van de sportbonden richting hun verenigingen. Aan het einde van het artikel zal de koppeling met uw onderwijspraktijk centraal staan.

Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs

In oktober 2008 presenteerde het ministerie van VWS het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs. Met dit beleidskader wordt beoogd om, door versterking van de relatie tussen sport en onderwijs, een meer samenhangend en dekkend sport- en beweegaanbod voor de jeugd te realiseren. Het beleid moet uiteindelijk resulteren in een hogere sportdeelname en meer beweging door schoolgaande jeugd (4 tot en met 17 jaar). Als concreet doel is geformuleerd dat het percentage jongeren dat aan de beweegnorm voldoet, stijgt van 40% in 2005 naar 50% in 2012. Het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs (met onder andere de PO-, VO- en MBO-Raad, NISB, VSG, NOC*NSF, MO-groep, KVLO en Alodo) voert de regie op de verschillende thema's binnen het totale Beleidskader en bovenliggende doelstelling.

Sportaanbod voor het onderwijs

Eén van de thema's is het 'Passende sportaanbod', waarin NOC*NSF deze opdracht samen met de bonden vertaald heeft naar 'Sportaanbod voor het onderwijs'. Hierin wordt expliciet gewerkt met bonden die in hun Leven Lang Sporten-plannen ingaan op de doelgroep jeugd en gedurende de projectperiode 50% cofinanciering inbrengen om ook na de projectperiode voor continuïteit te kunnen zorgen. Verenigingen moeten hierbij in staat gesteld worden om in het bewegingsonderwijs en het voor-, tussen- en naschoolse (sport)aanbod een grotere rol te spelen.

Doelstelling

Om dit mogelijk te maken worden verenigingen door hun sportbonden geselecteerd en ondersteund om lokaal een passend sportaanbod te realiseren: *schoolactieve verenigingen!* De kwantitatieve doelstelling voor 2012 is om 1500 schoolactieve verenigingen te realiseren, die voor minimaal 40 uur op jaarbasis een sportaanbod voor het onderwijs verzorgen. Hiervan dient minimaal een kwart voor, tijdens of direct aansluitend op de schooltijden plaats te vinden. Hierdoor ontstaat een *extra aanbod*, bovenop de verplichte lessen LO. Het Rijk ondersteunt hierin NOC*NSF en de sportbonden om gedurende de driejarige projectperiode een kwalitatief sportaanbod voor het onderwijs door schoolactieve verenigingen te laten verzorgen door:

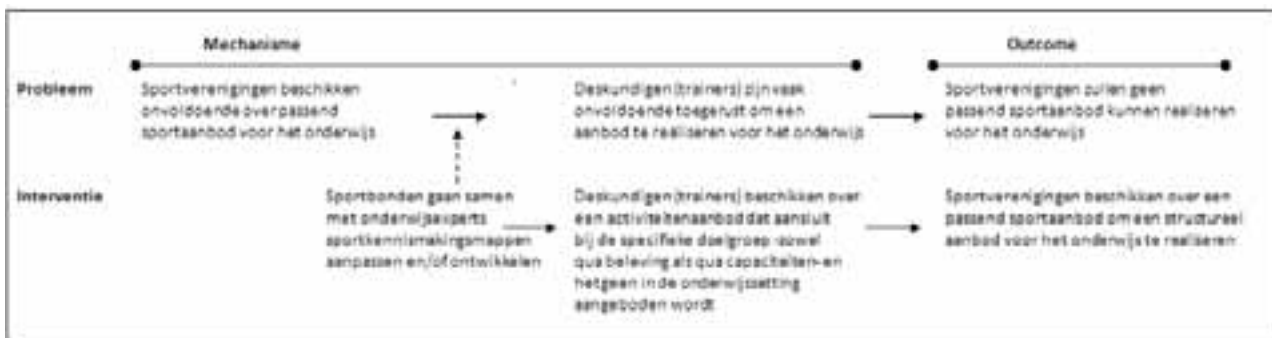
- (1) een sportaanbod te creëren dat aansluit op de behoefte van jongeren en dat daarnaast ook jongeren aanspreekt die nog onvoldoende sporten of geen lid zijn van een sportvereniging
- (2) te passen in hetgeen in de 'schoolse setting' aangeboden wordt en dus aansluit op de lesprogramma's van de scholen
- (3) aanbod op de tijdstippen dat het onderwijs de grootste vraag heeft, dus vooraf, tijdens of direct aansluitend op de schooltijden/lestijden.

Participerende sportbonden

Op dit moment participeren de volgende 17 bonden met tussen haakjes () hun persoonlijke doelstelling wat betreft het aantal schoolactieve verenigingen, die zij in 2012 gerealiseerd zullen hebben: KNLTB (150), KNHS (50), KNSB (100), KNHB (125), Atletiekunie (85), KNZB (85), Nevobo (100), KNKV (75), Watersportverbond (100), JBN (100), NHV (75), NTTB (30), SBN (20), KNVB (150), KNRB (50), KNKF (150) en Nefub (20). Deze bonden kiezen in hun plannen een eigen strategie, die aansluit bij de ondersteuningsbehoeften die bij hun verenigingen heerst. Het ontwikkelen van sportkennismakingslessen voor een specifieke doelgroep of het bevorderen van de deskundigheid – in de vorm van regionale scholingsbijeenkomsten – van de trainers om het passende aanbod mogelijk te maken zijn hier enkele voorbeelden van. Vanaf september 2009 zijn de bonden actief gestart met de realisatie van de ingediende plannen. Daarbij heeft de door de bonden uitgevoerde nulmeting zicht gegeven op zowel het aantal reeds schoolactieve verenigingen (270 in totaal) en verenigingen, die de potentie en intentie hebben om schoolactief te worden.

Projectplannen van de deelnemende bonden

De door de bonden ingediende plannen zijn meerjarenaanvragen waarin zij aangeven op welke wijze zij hun vrijgekomen budget inclusief de cofinanciering willen besteden met als doel verenigingen schoolactief te maken. Als belangrijkste voorwaarde is gesteld dat de subsidiegelden de verenigingen moeten helpen naar het onderwijs te bewegen en maar beperkt ingezet mogen worden ter versterking van de bond. De ingediende subsidieaanvragen richten zich dan ook op de volgende drie onderdelen: (A) passend sportaanbod, (B) deskundigheidsbevordering en (C) versterking bond. Onderstaande CMO-schema's geven zicht op de inzet van de verschillende onderdelen (lees: interventies), inclusief de veronderstelde werking ervan.

Schema 1 over het ontwikkelen van een passend sportaanbod (onderdeel A)

Schema 2 over deskundigheidsbevordering (onderdeel B)

Dit onderdeel richt zich voornamelijk op:

- Randvoorwaardelijke zaken, waaronder onderdeel A en B
- Communicatierichting verenigingen, vooral gericht vanuit de aanpakfunctie

Schema 3 over versterking bond (onderdeel C)

Ondersteuning bond naar verenigingen

Op pagina 8 wordt in het kort de focus van elke bond beschreven. Daarbij hebben de bonden hun eigen strategie en stimuleren mogelijkwerwijs elke actie van een vereniging richting het onderwijs (alle typen onderwijs). Daarnaast worden de verenigingen met potentie en de intentie om een structurele samenwerking aan te gaan (blijkend uit de resultaten van de nulmeting) actief vanuit de bond ondersteund.

Natuurlijk zullen we vanuit dit project een totaaloverzicht geven van schoolactieve verenigingen (locaties, aard van de samenwerking, e.d.) en ontsluiten we 'good practices' met als doel op lokaal niveau een 'match' tussen schoolactieve vereniging en onderwijs. Voor meer inhoudelijke informatie kunt u contact opnemen met de contactpersoon van de bond (zie mailadressen in het overzicht op pagina 8).

Is het onderwijs er klaar voor?

Na een periode waarin de focus voornamelijk gericht was op hetgeen binnen de lessen LO en de school gebeurde, is het perspectief van de docenten LO aan het veranderen. Zelfs in de conceptversie van het nieuwe KVLO-beroepscompetentieprofiel (januari 2010) wordt de relatie met de sportcultuur als aandachtspunt genoemd. Zo zal er op een competente wijze samengewerkt dienen te worden met de (lokale) sportverenigingen en zal de docent LO capabel moeten zijn in het aansturen van een bewegsteam binnen en rondom de school. Kortom de 'toekomstige' docent LO zal zich in steeds grotere mate moeten gaan bemoeien met het totale sport- en beweeglandschap van de leerlingen, zowel binnenschools, naschools en mogelijk zelfs bij de vereniging! Eigenlijk is dat niets nieuws onder de zon als we de ontwikkelingen in het werkveld bekijken. Zo groeien namelijk de sportklassen als paddenstoelen uit de grond en worden geregeld afgestudeerde

<p>KNLTB (= tennis)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primair onderwijs • voortgezet onderwijs • onderzoek naar kansen in het mbo 	<p>Marjan Begemann (<i>marjan.begemann@knlbt.nl</i>)</p> <p>Implementatie producten t.b.v. stimulering tennis (zoals 'Tenniskids' en straattennis) voor PO en ondersteuning verenigingen door beschikbaar stellen materiaal, inclusief mogelijke scholing. Daarnaast doorontwikkeling passend aanbod voor VO om betere aansluiting te bewerkstelligen.</p>
<p>KNHS (= paardensport)</p> <ul style="list-style-type: none"> • m.n. op primair onderwijs gericht 	<p>Sjef van Roover (<i>s.van.roovert@knhs.nl</i>)</p> <p>Accountmanagers zullen op lokaal niveau maneges (met eigen paarden) en verenigingen (met vrijwilligers) 'matchen' en daarbij tevens scholing verzorgen om de kwaliteit van het aanbod (inhoudelijk en didactisch) te kunnen garanderen.</p>
<p>KNSB (= schaatsen en skaten)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primair onderwijs • voortgezet onderwijs 	<p>Karola Mulder (<i>k.mulder@knsb.nl</i>)</p> <p>Verenigingen worden voorzien van een ondersteuningspakket – gericht op schaatsen en skaten – (o.a. synthetische ijsbaan en schoolskaten) om iets voor het onderwijs te kunnen organiseren. Daarnaast wordt er ingezet op het verzorgen van scholing aan de vereniging om uiteindelijk een kwaliteitskeurmerk te kunnen geven.</p>
<p>KNHB (= hockey)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primair onderwijs • voortgezet onderwijs 	<p>Kara Meijer (<i>kara.meijer@knhb.nl</i>)</p> <p>Trainers zullen met het hockeyprogramma 'Funkey' ondersteund worden bij het verzorgen van het aanbod in het PO. Naast dit inhoudelijke programma kunnen verenigingen aanspraak maken op extra materialen (o.a. sticks en ballen) om grote groepen op te kunnen vangen. Voor het VO wordt een soortgelijk lespakket ontwikkeld.</p>
<p>Atletiekunie</p> <ul style="list-style-type: none"> • primair onderwijs • voortgezet onderwijs 	<p>Dorien van der Burg (<i>Dorien.vanderBurg@atletiekunie.nl</i>)</p> <p>Implementatie programma's t.b.v. stimulering atletiek (zoals 1K Run Away en de schoolatletiekcompetitie) door daadwerkelijk op de behoefte van de verenigingen in te spelen. Tevens zal het benodigde materiaal beschikbaar gesteld worden en worden verenigingen ondersteund bij het aangaan van een structurele relatie.</p>
<p>KNZB (= zwemmen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • m.n. op primair onderwijs gericht 	<p>Suzan Goverde (<i>SuzanGoverde@knzb.nl</i>)</p> <p>Implementatie passend zwemaanbod 'Swim Experience' en ondersteuning verenigingen bij het leveren van een structurele bijdrage aan sportkennismakingslessen, gekoppeld aan een evenement (zoals de zwem-4-daagse). Daarnaast zullen lokaal trainers en/of combinatiefunctionarissen aangesteld en (bij)geschoold worden om dit aanbod in het dagarrangement van de leerlingen te kunnen verzorgen.</p>
<p>Nevobo (= volleybal)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primair onderwijs • voortgezet onderwijs 	<p>Rutger Nienhuis (<i>rutger.nienhuis@nevobo.nl</i>)</p> <p>Op lokaal niveau worden verenigingen gestimuleerd en ondersteund om meer met het onderwijs samen te werken. Daarvoor is reeds een breed ontwikkeld aanbod (o.a. CMV, UVX en beachvolleybal) ontwikkeld. Vanuit de trainerspool kan overdag deskundig kader beschikbaar gesteld worden om het aanbod te verzorgen. Daarnaast kunnen de deelnemende verenigingen op een aflopende financiële stimuleringsbijdrage rekenen. Verenigingen zullen dit uiteindelijk - middels Clubkoers - vorm moeten geven in hun jeugdmarketingplan.</p>
<p>KNKV (= korfbal)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primair onderwijs • voortgezet onderwijs 	<p>Jan Tonny Visser (<i>jan-tonny.visser@knkv.nl</i>)</p> <p>Implementatie map 'Kennismaken met korfbal' voor het PO en verenigingen ondersteunen met een schoolactief (materialen)pakket. Voor het VO worden in dezelfde lijn en passend bij de attractieve korfbalvariant van Mission Olympic leskaarten ontwikkeld. Daarnaast zal het verenigingskader geschoold worden met kadertraining 'op maat', waarbij uiteindelijk een zeer belangrijke rol is weggelegd voor de consultants die voor een structurele verankering bij de verenigingen moet zorgen.</p>
<p>Watersportverbond</p> <ul style="list-style-type: none"> • primair onderwijs • voortgezet onderwijs 	<p>Anna Bertling (<i>anna.bertling@watersportverbond.nl</i>)</p> <p>Met mobiel materiaal (o.a. kano's en zeilbootjes) zullen verenigingen in staat gesteld worden om grote groepen scholieren dichtbij de school te kunnen ontvangen. Nieuw aangestelde regiohoofdtrainers krijgen hierbij de taak om verenigingen en studenten met een watersportopleiding te ondersteunen bij het verzorgen van dit lokale watersportaanbod (bijv. in de vorm van de watersportdagen).</p>
<p>JBN (= judo)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primair onderwijs • voortgezet onderwijs 	<p>Bart Hendriks (<i>b.hendriks@jbn.nl</i>)</p> <p>Het 'Platform schooljudo' zal zich als intermediair bezig gaan houden met de 'match' tussen vraag en aanbod. Middels dit totaalconcept wordt de kwaliteit van het sportaanbod gegarandeerd door het lesaanbod aan de hand van de reeds ontwikkelde mappen voor het PO door gediplomeerde trainers te laten verzorgen. In het verlengde hiervan zal voor het VO een map judo/jiu jitsu ontwikkeld worden.</p>
<p>NHV (= handbal)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primair onderwijs • voortgezet onderwijs 	<p>Danny de Ruiter (<i>drr@oosterbeek.handbal.nl</i>)</p> <p>Implementatie map 'Kennismaken met handbal' voor het PO, aangevuld met enkele alternatieve handbalvormen voor het VO. Verenigingen kunnen bij de uitvoering ervan aanspraak maken op een aflopende financiële bijdrage om overdag een deskundige trainer te kunnen betalen. De consultants zullen natuurlijk de verenigingen ondersteunen zich hierin uiteindelijk ook zelf te ontwikkelen.</p>

NTTB (= tafeltennis) en SBN (= squash) <ul style="list-style-type: none"> m.n. op primair onderwijs gericht 	Ingrid Koppelman – NTTB (koppelman@nttb.nl) Marc Veldkamp – SBN (marc@squashbond.nl) Manon Zwakenburg – SBN (Manon@squashbond.nl) Gezamenlijk wordt een passend activiteiten aanbod ontwikkeld ter bevordering van de oog-handcoördinatie op jonge leeftijd. Gekoppeld aan dit lespakket wordt aan verenigingen een materialenpakket ter beschikking gesteld waarmee de combinatiefunctionaris, sport(buurt)-werker of (betaalde) trainer in een drietrapsmodel – van bewegen via spelen naar sporten – aan de slag kan. Tevens maken de deelnemers op een speelse manier kennis met het innovatieve karakter van beide sporten, afgesloten met een evenement.
KNVB (= voetbal) <ul style="list-style-type: none"> primair onderwijs voortgezet onderwijs 	Willem Bos (willem.bos@knvb.nl) Verenigingen worden ondersteund bij het verzorgen van een passend zaalvoetbalaanbod voor het PO en VO. Hiervoor worden in samenwerking met de SLO lesmappen ontwikkeld. Tijdens het implementatietraject worden op lokaal niveau scholingsbijeenkomsten verzorgd, zodat het begeleidende (KNVB-opleiders) en het uitvoerende kader (verenigingskader) hiermee uit de voeten kan. Tevens ontvangen de deelnemende verenigingen een zaalvoetbalkpakket met materialen (o.a. ballen, hesjes en pilonnen).
KNRB (= roeien) <ul style="list-style-type: none"> voortgezet onderwijs middelbaar beroepsonderwijs 	Marit Klaassen (marit.klaassen@knrb.nl) Jasper Smink (jasper.smink@toprouw.nl) Om leerlingen kennis te laten maken met roeien wordt gebruik gemaakt van het laagdrempelig ontwikkelde programma 'Roeien Inside and Out'. Door een sensationele kick off wordt op de school gestart met indoorroeien (op de indoorrower), verzorgd door geschoolde trainers en/of docenten LO. Vervolgens wordt er ook een outdoorroeiaanbod bij de verenigingen verzorgd. Afhankelijk van de vraag kan in verschillende (totaal)producten voorzien worden.
KNKF (= kracht- en vechtsport) <ul style="list-style-type: none"> primair onderwijs voortgezet onderwijs 	Jurgen Huizenga (huizenga@tvv.knkf.nl) Aan de deelnemende vechtsportverenigingen/-scholen en het onderwijs wordt een krachtige propositie aangeboden, bestaande uit een pakket van producten en diensten. Middels RESPONS zal met name aangesloten worden bij de vechtsport als pedagogisch middel. Het is een methodiek om fysieke, sociale en cognitieve competenties van jongeren te verhogen en is zowel toegankelijk voor een vechtsportdocent als een docent zonder specifieke vechtsportachtergrond. Tegelijkertijd zal getracht worden steeds meer vechtsportverenigingen/-scholen te certificeren met het Fight Right Keurmerk.
Nefub (= floorball en nihockey) <ul style="list-style-type: none"> primair onderwijs voortgezet onderwijs 	Hans Botman (info@nefub.nl of bureau@nefub.nl) Deze sport heeft reeds een sterke relatie met het onderwijs, maar er wordt nog onvoldoende gewerkt met een compleet en toegankelijk lesaanbod. Om het aanbod te kunnen verzorgen zullen trainers opgeleid worden (mogelijk in de vorm van een cursus geschikt voor BSM-klassen) en verenigingen geïnspireerd worden met kant-en-klare samenwerkingsconcepten voor de naschoolse opvang en het onderwijs.

Nationale Sport Week (Zie pagina 41)

Lokaal en landelijk

Gemeentes zijn een belangrijke intermediair om scholen en sportverenigingen op lokaal niveau bij elkaar te brengen. In 2010 waren er 83 gemeentes met een eigen lokale sportweek tijdens de Nationale Sport Week. Zij verbinden op lokaal niveau sport en onderwijs met elkaar.

Schoolactieve verenigingen

Een meer structurele relatie tussen scholen en (lokale) sportverenigingen heeft een meerwaarde voor alle betrokkenen. Daarom

worden sportverenigingen uitgedaagd 'schoolactief' te worden. De Nationale Sport Week is voor veel verenigingen een mooie kans om te laten zien dat zij schoolactief zijn.

De Nationale Sport Week is een goed moment om sport en onderwijs te verbinden en als school één of meerdere kennismakingsactiviteiten te organiseren. Bijvoorbeeld het thematiseren van de bestaande gymuren tijdens de Nationale Sport Week. Kijk voor voorbeelden op www.nationalesportweek.nl.

Voor telefonische inlichtingen kunt u bellen met Tim Smit: 06 8143 1058.

LO-ers aangesteld als 'duale vakleerkracht' om zowel een impuls aan de kwaliteit van de lessen LO te geven, alsmede een verantwoord naschools sport- en beweegaanbod – in samenwerking met verenigingen – neer te zetten. Daarnaast kom je LO-ers steeds vaker tegen als combinatiefunctionaris bij een (omni)sportvereniging om zowel een structureel (sportkennismakings)aanbod voor het onderwijs te verzorgen als het geven van een kwaliteitsimpuls aan het bestaande verenigingskader (professionaliseren).

Kansen voor uw onderwijspraktijk!

Door deze impuls worden schoolactieve verenigingen in steeds grotere mate in staat gesteld om een passend sportaanbod voor het onderwijs te verzorgen. Vervolgens kunt u een belangrijke bijdrage leveren door het aangaan of versterken van een structurele relatie met de (lokale) schoolactieve verenigingen. Het zou namelijk toch prachtig zijn als elke leerling in staat wordt gesteld elke dag gebruik te kunnen maken van een dagelijks sport- en beweegaanbod op school?! NOC*NSF wil zich graag hard maken om samen met de aangesloten bonden vijf sport- en beweegmomenten per week (vijf

keer sporten/bewegen) te realiseren. Dat sluit naadloos aan bij de beweegcampagne van de KVLO voor drie keer per week een gymles door een vakleerkracht en twee keer per week een naschools aanbod (campagne 3+2 = een fit idee). Schroom echter niet om naar verenigingen te stappen en hen te wijzen op mogelijke ondersteuningsmogelijkheden. Helpt u ook mee om deze doelstelling te realiseren?

Over de auteur

Jorg Radstake is vanaf september jl. als projectleider sport en onderwijs binnen NOC*NSF verantwoordelijk voor het project 'Sportaanbod voor het onderwijs'. Tevens is hij nog werkzaam als themaleider Schoolsport bij de MBO-Raad en als opleidingsdocent aan Calo Windesheim verbonden. Daarnaast maakt hij sinds enkele jaren deel uit van de redactieraad van het vakblad van de KVLO.

Correspondentie:

Jorg.Radstake@noc-nsf.nl / www.nocnsf.nl/sportenonderwijs